

نمونه سؤال‌های امتحانی برای پیشرفت درسی در امتحانات
پایان سال (سوم راهنمایی)

درخت تو گربار و دانش بگیر و
بر زیر آوری چرخ نیلوفری را

سؤال‌های فارسی

- ۱- نقش «دادار آسمان» در بیت «پرهیزگار باش که دادار آسمان / فردوس جای مردم پرهیزگار کرد» چیست؟
- ۲- بیت زیر از چند جمله، تشکیل شده است؟
«نابرده رنج، گنج میسر نمی‌شود / مزد آن گرفت جان برادر که کار کرد»
- ۳- در بیت زیر چند «متمم» وجود دارد؟
«آب در حلق کریمان از کرم چون نوش ریز / موی بر اندام خصم از بیم هم‌چون نیش کن»
- ۴- اسم‌های «غیر ساده» را مشخص کنید.
«تهرانی، قلم تراش، نخود فرنگی، خیابان»
- ۵- اسم‌های «مرکب» را مشخص نمایید.
«دانش، دانش‌سرا، شکارگاه، نوروز، سربازخانه»
- ۶- معنی عبارات زیر را بنویسید.
الف) حق تعالی فرمود تا در آن نظر کنی؛
ب) هیچ شکلی نیست که به مدور نزدیک‌تر بود و هموارتر مگر مسدس؛
- ۷- در کلمات زیر اسم «جمع» را مشخص کنید.
«همگان، عدّه، قبایل»
- ۸- «ژولورن» در خلق چه نوع داستان‌هایی، بسیار شهرت داشت؟
- ۹- در عبارت زیر، «مسند» را پیدا کنید.
الف) عالم پیر دگر باره جوان خواهد شد
ب) گل عزیز است غنیمت شمردش صحبت
- ۱۰- در بیت «حافظ از بهر تو آمد سوی اقلیم وجود / قدمی نه به وداعش که روان خواهد شد»، ضمیر «ش» چه نقشی دارد؟

پاسخ سؤال‌های فارسی

۱- دادار آسمان، فردوس را جای مردم پرهیزگار کرد

نهاد مفعول

۲- نمی‌شود، گرفت، جان برادر (ای جان برادر)، کرد

۱ ۲ ۳ ۴

۳- حلق، کرم، نوش، اندام، بیم، نیش

۴- به جز کلمه‌ی «خیابان»، که از یک جزء ساخته شده، بقیه «غیر ساده» می‌باشند.

۵- کلمه‌ی مرکب از دو یا سه جزء معنی‌دار ساخته می‌شود، مثل: نوروز، سربازخانه، اما کلمه‌های «دانش، دانش‌سرا و شکارگاه» از

قسمت‌های معنی‌دار و معنی‌ساز ساخته شده‌اند. به عبارت دیگر، اسم مرکب از ترکیب چند اسم ساده تشکیل می‌شود.

۶- الف) خداوند دستور داده است که در آثار و قدرت او تأمل و تفکر کنی.

ب) هیچ شکلی وجود ندارد که به دایره نزدیک‌تر باشد، به جز شکل هندسی شش ضلعی.

۷- عدّه: اسم «جمع» می‌باشد. اسم «جمع» اسمی است که در ظاهر مفرد است، ولی در معنی جمع است، مانند: لشکر، ملت، مردم

۸- داستان‌های علمی - تخیلی

۹- الف) جوان / ب) عزیز

۱۰- ضمیر «ش» در این‌جا مضاف‌الیه (اضافی) است: به وداع او

معنی بیت: «حافظ به خاطر تو به دنیا آمد، برای خداحافظی با او قدمی بردار که خواهد رفت.»

۱۱- الف: نصیب / ب: درخشندگی

۱۲- «مجاور» در این عبارت یعنی: «کسی که در مکانی مقدّس، مانند مشهد، مکه و مدینه و... اقامت اختیار کند.»

۱۳- خراسان، چهار شهر عمده داشت که هر کدام به تنهایی برای خود در زمینه‌ی دانش و فرهنگ و ادب به منزله‌ی یک پایتخت بود:

نیشابور، مرو، بلخ و هرات.

۱۴- یک ضمیر وجود دارد: «او»

۱۵- قناعت‌پیشگی و به کم قانع بودن

۱۶- گزینه‌ی «۳» صحیح است.

تعزیه زیر نظر تعزیه‌گردان اجرا می‌شود، وی نسخه‌های تعزیه را تنظیم و لباس اشخاص مختلف نمایش را تعیین می‌کند، هم‌چنین

تنظیم صحنه و توزیع نقش‌ها را به عهده دارد، هنگام نمایش تعزیه نیز، با اشاره‌ی دست و عصا، شبیه‌ها و دسته‌های موسیقی را

هدایت می‌کند و به آنان دستورهای لازم را می‌دهد.

۱۷- گزینه‌ی «۴» صحیح است.

فاخته: نوعی پرنده، کوکو

۱۸- گزینه‌ی «۲» صحیح است.

واژه‌های «ناشناخته» و «گم‌نام» مترادف هستند.

۱۹- این مرد   بلند همت   پیوسته
نهاد   صفت   قید

۲۰- قیدها عبارت‌اند از: «ناگاه، چند لحظه، بلافاصله».

نمونه سؤال‌های امتحانی برای پیشرفت درسی در امتحانات
پایان سال (سوم راهنمایی)

درخت تو کبر بادش بگیرد
به زیر آوری طرح نیلوفری در

۱۱- غلط‌های املائی را مشخص کنید.

الف) در فرجام، همگی خوش‌دل، به دیار خویش بازمی‌گردند، به این امید که دوباره زیارت مشهد نسیب گردد.

ب) هزاران سال است که مردم فلات ایران، بر آمدن آفتاب را با آن همه درخشندگی از مشرق نظاره می‌کنند.

۱۲- با توجه به عبارت «مشهد، با بیش از دو میلیون تن جمعیت مجاور و افزون از دوازده میلیون زائر و مسافر، بعد از تهران، پر رفت

و آمدترین شهر ایران است.»، معنی «مجاور» چیست؟

۱۳- شهرهای مهم خراسان قدیم را در زمینه‌ی دانش و فرهنگ، نام ببرید.

۱۴- در جمله‌ی زیر چند ضمیر شخصی وجود دارد؟

«سعید بادبادک را به آسمان فرستاد، او از شدت خوشحالی هورا کشید.»

۱۵- منظور از بیت زیر چیست؟

«ورن بود مشربه از زرّ ناب / با دو کف دست توان خورد آب»

۱۶- کدام گزینه، درباره‌ی «تعزیه‌گردان» صحیح است؟

(۱) چهره‌آرایی به عهده‌ی اوست.

(۲) مطالب تعزیه را به شعر می‌خواند.

(۳) تنظیم صحنه و توزیع نقش‌ها را به عهده دارد.

(۴) نقش‌های مهم را به عهده دارد.

۱۷- معنای کدام کلمه، نادرست است؟

(۱) اعجوبه: شگفت‌انگیز (۲) فتا: جوان‌مرد (۳) لقا: دیدار (۴) فاخته: طوطی

۱۸- همه‌ی گزینه‌ها به‌جز گزینه‌ی ... نسبت به هم «متضاد» هستند.

(۱) زودگذر و ماندگار (۲) ناشناخته و گم‌نام

(۳) خصوصی و عمومی (۴) نیاز و بی‌نیازی

۱۹- در عبارت زیر کلمه‌هایی که زیرشان خط کشیده شده چه نقشی دارند؟

«این مرد بلند همت پیوسته در سراسر زندگی خویش، دو هدف اساسی داشته است.»

۲۰- در عبارات زیر «قیدها» را مشخص کنید.

«ناگاه در قسمت بالای قرص تاریک خورشید، زبانه‌ی آتشی به رنگ مس گداخته چند لحظه شعله کشید و بلافاصله هلال نازکی

از بالای خورشید آشکار شد که گودی آن رو به پایین بود.»